

Антимонопольне регулювання та захист конкуренції

Мощук Петро,

здобувач вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: у статті розглянуто правові засади антимонопольного регулювання в Україні, визначено основні нормативні акти та проаналізовано сучасну практику Антимонопольного комітету України. Особливу увагу приділено питанням гармонізації українського законодавства з правом Європейського Союзу та ролі судової практики у забезпеченні верховенства права.

Ключові слова: Антимонопольне регулювання, конкуренція, монополія, Антимонопольний комітет України, недобросовісна конкуренція, Європейський Союз.

Антимонопольне регулювання в Україні є важливим елементом правового регулювання економічних відносин, оскільки воно спрямоване на забезпечення чесної конкуренції між суб'єктами господарювання, захист прав споживачів та підтримку стабільного розвитку економіки. У ринковій економіці конкуренція відіграє важливу роль, адже вона стимулює підприємства покращувати якість товарів і послуг, впроваджувати інновації та пропонувати споживачам більш вигідні умови. Саме тому держава встановлює правові механізми регулювання конкурентних відносин і контролює їх дотримання. Правове регулювання у цій сфері здійснюється на основі законодавства про захист економічної конкуренції, яке складається з Конституції України, спеціальних законів та підзаконних нормативно-правових актів [1].

Важливим нормативно-правовим актом є Закон України «Про захист економічної конкуренції» (2001 р.), який визначає правові засади підтримки та захисту конкуренції в Україні. У ньому закріплено основні поняття конкурентного права, зокрема монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, антиконкурентні узгоджені дії, зловживання домінуючим становищем та економічну концентрацію. Закон встановлює правові механізми контролю за економічною концентрацією суб'єктів господарювання [1].

Важливе значення має також Закон України «Про Антимонопольний комітет України» (1993 р.), який визначає правовий статус, завдання та повноваження Антимонопольного комітету України. Відповідно до цього закону, Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, що забезпечує державний захист економічної конкуренції у підприємницькій діяльності та сфері публічних закупівель. До його повноважень

належить контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, розслідування порушень, розгляд справ про порушення конкурентного законодавства та застосування передбачених законом санкцій до суб'єктів господарювання [2].

Практика діяльності Антимонопольного комітету України свідчить про активне застосування норм конкурентного законодавства. Зокрема, у щорічних звітах про діяльність Антимонопольного комітету України висвітлюються результати розгляду справ щодо антиконкурентних узгоджених дій, зловживання домінуючим становищем та недобросовісної конкуренції. Такі рішення спрямовані на запобігання монополізації ринків і створення рівних умов для всіх учасників господарської діяльності [4].

Важливим напрямом розвитку антимонопольного регулювання є гармонізація українського законодавства з правом Європейського Союзу відповідно до положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, що сприяє вдосконаленню механізмів контролю за економічними концентраціями, підвищенню ефективності боротьби з картельними змовами та наближенню української конкурентної політики до європейських стандартів. Отже, розвиток конкурентного законодавства є важливим чинником формування ефективної ринкової економіки та забезпечення справедливих умов господарської діяльності.

Значиму роль у забезпеченні ефективності антимонопольного регулювання відіграє судова практика. Рішення Антимонопольного комітету України можуть бути оскаржені до господарських судів, що забезпечує реалізацію принципу верховенства права та судового контролю за діяльністю органів державної влади. Судова практика сприяє формуванню єдиних підходів до застосування законодавства про захист економічної конкуренції, а також уточненню правових позицій щодо визначення домінуючого становища суб'єктів господарювання, встановлення фактів антиконкурентних узгоджених дій та застосування санкцій за порушення конкурентного законодавства.

Крім того, ефективна антимонопольна політика є важливою передумовою розвитку ринкової економіки та залучення інвестицій. Наявність прозорих правил конкуренції, рівних умов для всіх суб'єктів господарювання та ефективного державного контролю за дотриманням конкурентного законодавства сприяє підвищенню довіри до економічної системи держави. У цьому контексті діяльність Антимонопольного комітету України має важливе значення для формування конкурентного середовища, що відповідає міжнародним стандартам та принципам функціонування сучасної ринкової економіки.

Отже, антимонопольне регулювання в Україні ґрунтується на поєднанні норм конкурентного законодавства та практики діяльності Антимонопольного комітету України, спрямованих на запобігання монополізації ринків, протидію антиконкурентним узгодженим діям та забезпечення справедливих умов економічної конкуренції.

Список використаних джерел:

1. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-III#Text>
2. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
3. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр#Text>
4. Антимонопольний комітет України. Офіційний вебсайт. URL: <https://amcu.gov.ua>

Abstract: *The article examines the legal foundations of antimonopoly regulation in Ukraine, identifies the main legislative acts, and analyzes the current practice of the Antimonopoly Committee of Ukraine. Special attention is paid to the harmonization of Ukrainian legislation with European Union law and the role of judicial practice in ensuring the rule of law.*

Keywords: *Antimonopoly regulation, competition, monopoly, Antimonopoly Committee of Ukraine, unfair competition, European Union.*

Науковий керівник:

Гусенко А.А.,

старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет

УДК 338.48:347.6

Правове регулювання діяльності готелів в Україні: сучасні вимоги та проблеми застосування законодавства

Стороженко Наталія,

здобувачка вищої освіти спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» Миколаївський національний аграрний університет м. Миколаїв, Україна

Анотація: *розглянуто особливості правового регулювання діяльності готелів в Україні. Проаналізовано основні нормативно-правові акти, що визначають порядок функціонування готельних закладів, вимоги до їх категоризації та якості послуг. Визначено основні проблеми застосування законодавства у сфері готельного господарства та обґрунтовано необхідність його вдосконалення відповідно до сучасних умов.*

Ключові слова: *готельна діяльність, правове регулювання, туристичне законодавство, категоризація готелів, державний контроль, стандарти якості, воєнний стан.*